

Hantsch-
mann

1601

H. Sax. C
769

DIVORVM
AVGVSTI
ROMANORVM IMP
PERATORIS

ET
AVGVSTI
ROMANORVM IMPE
RATORIS CREANDI VIIVIRI.

Parallelus I. Genus, Nomen, ac Indolem Vtri-
usq; Herois Carmine Heroico recensens.

ILLVSTRISSIMO SAXONIAE DVCI
CHRISTIANO II.
SEPTENVIRATVM ET FASCES
PROVINCIA RV M HEREDITARI
arum capessenti.

*Felicissimae appreciationis ergo humiliter
consecratus ab*

Vrbano Hantschmanno D. & P. C.

Anno Salutis.
SeD LIBERA nos á MaLo.

1601

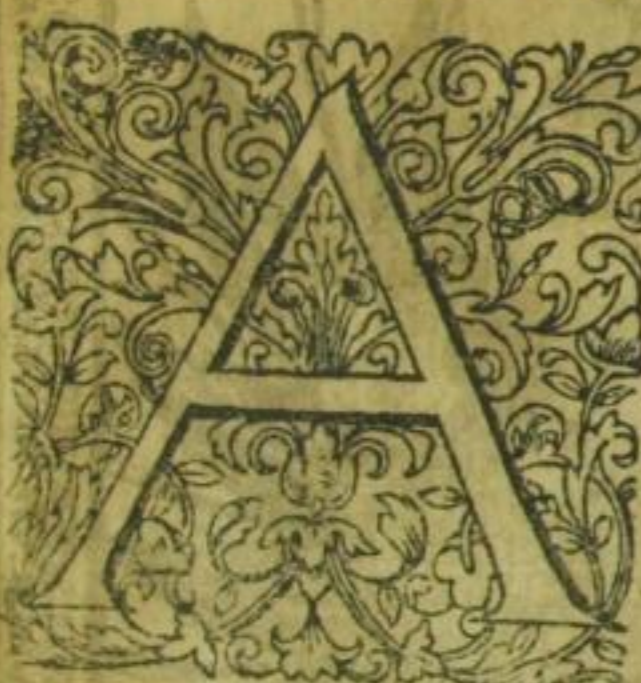
Hantschmann

1601

AD ILLVSTRISSIMVM
SAXONIAE DVCEM AC ELECTO-
REM CHRISTIANVM II.

PRÆFATIVNCVLA.

Lienum ab instituto meo
fortassis cuiusdam videri possit,
Illustrissime Elector CHRIS-
TIANE, Domine clementissime
me, quod T. C. de completo jam ad
IX. cal. Octob. per Dei gratiam an-
no ætati meo decimo, adeptus Sep-
temvir Provinciarum here-

ditariarum fascibus, subiecti-
tatis auctori observantia gratula-
turus, exiguumq; voluntati
sue promptissimæ erga T. C.
specimen editurus, collationem Octavij Augusti Romani Cæ-
saris, cum Augusto Saxonie Electore Avo C. T. laudatissimæ
memoriæ, instituat. Quid enim hoc ad propositum, dicat ali-
quis? Verum ad materiæ huius tractationem causam me non
omininò levem impulisse, ex sequentibus forsitan poterit intelligi.
Extra controversiam esse arbitror, inter Cæsares Romanos
Octavianum Augustum longè felicissimum semper fuisse repu-
tatum, cum ob veram Salutem, Luciferumq; ex alto, qui sub hu-
ius Cæsaris sceptris tenebricoso mundo illuxit: tum ob ejusdem
imperij amplitudinem, vitæ longævitatē, pacisq; studium,
quod partis feliciter contra hostes victorijs, per totum ferme ter-
rarum orbem ad mortem usq; exercuit. Huic etiam peritorum
calculo subscribi existimo, inter Græcos quidem Imperatores

A at

ac Duces, qui cum Augusto Cesare Romano possent conferri, Plutarchum reperisse neminem: Verum nostræ ætatis homines prudentes & doctos cum Cesare Augusto nostrum Saxonie Ducem ac Electorem Augustum comparare non erubuisse: Quæ sanè eximia laus ad T. C. tanquam hereditaria omni jure spectat, calcareq; Virtutis, & rerum in novo regimine præclarè gerendarum, animo Illustrissimi Principis ad omnia nato addit. Causam præsentis materiæ adhuc unam, priori si non superiorem, parem tamen habeo. Natus est Augustus Cesar teste Suetonio & Gellio, IX. cal. Octob. vel quod idem est, 23. die mensis Septemb. ante solis exortum, quem diem, diei horam, tempusq; heliacum & antelucanum C. T. natiuitati sacrum quoq; fuisse cognovimus. Quis autem sine peculiari omine ac fato, felicitis tranquilla diuturnaq; gubernationis, illud contigisse existimaverit? Quis Augusti quoq; Cesaris dixerit in C. T. die natalicio ineptè mentionem fieri? Quare, Illustrissime Princeps & Elector, hoc quicquid est exiguæ animi mei significationis erga C. T. suscipe, Tuoque potenti patrocinio nostram humilem & torpentem Musam protegere non dedignare: Sic enim ad plura & maiora, Domino benedicente, vires intendere alliciemur.

CHRISTVS IESVS Illustriss. T. C. ad Sui Ipsius gloriam, subditorumq; utilitatem, animi corporis fortunæq; bonis cumulatè florentem & affluentem, diutissimè conservet, ab omniq; malo clementer protegat ac tueatur. Dab. Dresdæ, ipso IX. cal. Octob. Anno Sal. 1601.

Illustriss. T. C.

Devotiss. servitor

Urbanus Hantschman.

DIVORVM
AVGVSTI ROMA-
NORVM IMPERATORIS ET
 AVGVSTI CREANDI ROM,
 Imperatoris Septemviri.

PARALLELVS I.

AVGVSTI gemini Proceres, é gente Latina
 Vnus stemma trahens, alter sed origine Teuto;
 Ambo quibus Proavis, & qua sint indole nati,
 Et quibus auspicijs Divum par nomen adepti,
 Augusti augustæ quæ visq; sit indita voci;
 Materies gravioris erunt mihi Carminis: alma
 Mundi, Christe, salus, & fulcrum labe ruentis,
 Sancta tua Augusti cunabula subdere sceptris
 Dignate, huc rector dignare accedere, nostro
 Materiam aspirans nexumq; in carmine: nosti
 Omnia tu solus, vidistiq; omnia solus;
 Ad nos vix tenuis gestorum fama relata est.
 Tu quoq; de Christo, Dux, nomen amabile gestans,
 Teutonis Augustiq; Nepos; hæc nostra serena
 Carmina mente lege, hancq; tuam ne despice laudem.

Gens antiqua fuit, Volscis Octavia terris,
 Dives opum, belliq; potens, belliq; trophæis;
 Quippe Veliternæ vicus primarius vrbs

A 3

Inde

Inde vocabatur; tum quidam Octavius ara
 Insignitus erat, magno quod robore furtim
 Irrumpentem hostem sacra Martia fuderat inter.
 Atq; ea Romanis prisco stirps foedere juncta,
 Patricioq; nitens habitu Ruffum edidit olim,
 Ex hac qui candens primus Quæstoris obivit
 Gente decus, populi assensu, bifidamq; reliquit
 Progeniem sobole ex gemina, quarum altera semper
 Emicuit, summos & semper cœpit honores:
 Inferiore gradu, vel sponte, vel altera fato
 Constitit, A V G V S T I donec gravis æreq; & vsu,
 Thracibus & Bessis Genitor bellando subactis
 Fortiter, est iusti Prætoris munere functus.
 Si tamen A V G V S T I proavum quis auumue requirit:
 Hic auro gravidus, pacato tempore claris
 Præfuit officijs placidè: sed enim ille tribunus
 Militiæ, Siculis Pænos compressit in arvis.

Ex his A V G V S T V M proavis dedit Accia partu,
 Accia quam Balbus Prætor, propioreq; magnum
 Pompeium vinclo attingens ex matre, sorore
 Cæsaris, à primo duxit qui nomen Iulo,
 (O priscam gentem!) Latijs generavit in oris.
 Se ferre è veteri laudatæ semine stirpis
 Semper honorificum sanè, & fuit utile semper.
 Nam velut in liquidis quædam bonitate metallis
 Exuperant alia, in plantis qua semen ab herba,
 Et qua decerptus sit surculus arbore refert,
 Naturasq; patrum catuli pulliq; retractant:
 Haud aliter facies hominis plærunq; parentum

Ora

5.
Ora refert: animus specimen virtutis a vitæ,
Quandoquidem dicitur ratio, quod corporis ipsam
Temperiem motus animorum pone sequantur,
Semina temperies patrum, diversaq; manent
Semina diverso membris animoq; parente.
Quin & in alto animo proavorum facta suorum
Instar præceptoris habent, & ad ardua raptant,
Nec mora, prognatæ sequitur comes indolis ardor.
Talibus ut stimulis AVGVSTI Cæsaris acta
Mens fuit ad magnas magna res laude gerendas:
Sic neq; multa Duci maiorum prævia virtus
Defuit AVGVSTO, veterum qui semine celso
Saxoniae patria descendit origine Regum,
Hæc illa hæc domus est, qua vix antiquior oris
Teutoniae floret, qua non generosior oris
Teutoniae floret, qua nulla celebrior oris
Teutoniae floret, qua bello haud fortior oris
Teutoniae splendet, qua pacis amantior oris
Teutoniae haud splendet, qua relligiosior vnquam
Stirps neq; Teutoniae, reliquis neq; fulsit in oris.
Cætera mitto lubens, illud non mittere possum,
Rex Vvitikindus huic fuerit quod sanguinis auctor,
Rex atavis, opibusq; potens, & corpore, & armis,
Et de se dictæ Vvitebergæ conditor Urbis.
Is Vvernekino pacis fautore creatus,
Hos generosorum proavos numeravit avorum:
Ditricum luctu confectum: Henetæq; phalangis
Sighardum debellatorem: acieq; cadentem
Bertholdum: Bodicum: & Regis mucrone Britanni
Maeta

Maeta

Maclatum Huldricum : fessus cui grandibus annis
 Hattv vigattus erat pater : huic Odoacer opimus
 Normanni vastator agri, domitorq; Alemannum :
 Iste sed Hengisto est Regum tot patre profectus,
 Qui, pulsus veteri pigris è sede Britannis,
 Angliæ cam propria à patria, Nataue sagaci
 Nomine signavit : Vvitgesilloq; parente :
 Et gavisus avo Vvitta est : proavoq; quieto
 Vvichto, qui posuit mores & mænia genti :
 At Vvichtum Bodo, è cuius tot stipite Reges
 Diffusos perhibent, genuit : canisq; capillis
 Asportans gravidam gemmis auroq; coronam
 Bodoni pater est Marbodus : hic & genitore
 Per Latium celebri, gelidasq; per Albidos vrbes
 Vvilkinio puer ætherias est natus in auras :
 Vvilkinus verò Vvitikindo Rege : frementum
 Fulmine Gothorum Daniæ quem Iura daturus,
 (Æmulus exceptum Haldanus nisi cædetulisset
 In medio talami festo) generaverat olim
 Siffridus : cui Schvvertingus pater : atq; avus alter
 Schvvertingus fuit : at proavus Vvilkinus, ovanti
 Herminio æquævus : patris Ansonarichus aviq;
 Cæforum huic atavus vindex : abausq; supremus
 Artharius, Gothum fregit qui milite Regem,
 Et nati in terris præcessit secula CHRISTI.

O longam seriem proavorum ! quos tamen omnes
 Longa dies fragili jam pridem exemerit ævo
 Cum factis, fatisq; suis ; nisi docta virum vis,
 Ex cæco lapsi jam temporis eruta claustris,

Hæc

Hæc incidisset vivacibus omnia libris.
 Quod vos per laudes atavum, vestramq; , nepotumq;
 Oro Duces, sacros vates, & digna bonorum
 Omni conservate modo monumenta virorum,
 In quo tempus edax juris nihil obtinet vnquam.

Nunc Vvitikindigenas etiam memorabo nepotes.
 Iam senior Vvitikindus erat, cum Suatana partu
 Nominis ejusdem natum, comitemq; Vvethini,
 Edidit: is post se Titgreimum liquit: hic inde
 Dietmarum: & hic rursus Dietricum: ex coniuge cuius
 Natus Dedo: sui patris mox nomina rursum
 Impressit soboli: quæ post Thimona: Timoq;
 Cunradum genuit: genuit Cunradus Othonem:
 Dietricum sed Otho: post illi Henricus: & vnus
 longa hac serie (rarum & memorabile dictu)
 Egener Albertus cæli venere sub axem:
 Hinc quini sese Friderici quisq; tulerunt
 Patre suo, Fortisq; : Gravisq; : & Strenuus heros:
 Tum splendentem auro primus qui prætulit enssem
 Cæsaribus: tum qui Placidus cognomine fertur.

Hic pater est, duplices ubi se stirps findit in ortus:
 Nam prior Ernestus, gemina cum prole virili,
 Cumq; nepotum vno, tulit Electoris honores:
 At minor Albertus fuit annis, non minor ausis,
 Vtpotè quem dextram Imperij Papa, Belga Rolandū
 Appellavere, & Regem optavere Bohemi.
 Protinus Albertum quantum Mars extulit armis:
 Tantus pace fuit soboles Henricus: & idem
 Edidit Heroas binos, quos dogmate postquam

B

Excoluit

Excoluit CHRISTI, & zelo pietatis utrosque;
 Mox illorum vnum, qui se victricibus armis,
 Et iam tum natu maior Mavorte ferebat
 Nomine, Bellatoris avi forti imbuit arte:
 Artes sed pacis proprias, & pacis amorem
 Indidit AVGVSTO, sic tempora poscere cernens.
 Salvete, o gemini fratres, concordia quondam
 Pectora, dum terris sublimi mole stetistis:
 Nunc quoq; concordēs animæ in cælestibus oris,
 Quas neq; Pollucis, fidi neq; Castoris astrum
 Vincit luce sua; cuius de sanguine matris
 Artus traxistis? Quæ vos sub pectore fovit,
 Uberibusq; aluit, blandis & gessit in vlnis?
 Nimirum CATHARINA fuit, quam nomine Magnæ
 Princeps ex Heneta prognatus origine Regum,
 Rostochiæq; ædis fundator misit in auras:
 Cuius natales si jam percurrere vellem,
 Fessus in Hesperias Titan se mergeret undas.
 Quadraginta illi proavi longo ordine ducti
 Vvagrigo ab Anthyrio, Magni qui strenuus olim
 Miles Alexandri, post facta miserrima regis,
 Per mare tranavit Venetum stridente carina,
 Aurato dum prora fuit gryphone superba,
 Passaq; taurino tumuerunt carbasa vultu,
 Vultu Bucephali capitis referente figuram.
 Redditus his iterum terris ad littora jecit
 Mechelburgiacæ fundamina gentis & vrbis,
 Inde q; signa tenent hodiè serii ista nepotes.
 Et quisquam stirpem maternam, aut stemma paternū

Au-

Aufonis AVGVSTI domvi præferret a vitæ
 Saxonis AVGVSTI? dextro magis omine nomen
 Qui cæpit, qui susceptum virtute probavit.

Ter Cæsar denos cum sex Octavius annos
 Egerat, & clauso longo post tempore Iano,
 Pace bona latè populos frenabat & vrbes,
 Cum plebs omnis, & omnis eques, sanctusq; Senatus
 Pro tantis statuit meritis, vt nomen a vituni
 Exuat, & post hæc communi Romulus alter
 Voce salutetur, cum non levioribus orbem
 Ornasset meritis, vrbes quam conditor vrbes;
 Extemplò medios exurgens Plancius inter,
 Prolixo sermone refert, Octavius Heros
 Quàm superet longè trabeatum laude Quirinum:

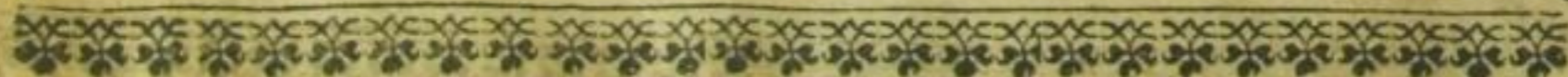
O Gens faulta minus, quæ vixit Rege Quirino!
 O Gens faulta nimis, salvo hoc quæ Cæsare flores!

Ipse ignarus erat Rex vtriusq; parentis:
 E celebri noster se fert Octavius ortu.
 Expositum Picus dapibus, lupa lacte nepotem
 Nutrijt: In culto penetrali est natus ad auras
 Cæsar, cui saltem castis, vbi tempora poscunt,
 Fas inferre pedes, ne quem ferus exigat horror.

Romulus enituit formosi robore vultus:
 It suprâ Cæsar quoq;, cui nil tale paranti
 Cernite quàm mansueta stet altæ gratia frontis?
 Sunt astris similes oculi, color albicat oris,
 Conjunctumq; supercilium, flaviq; capilli,
 Et decorant habilem conformia membra staturam,
 Martigena indulsit studijs, male suada perosus

B 2

Otia:

Otia : Apolloniæ primis Octavius annis
 Flagranti desiderio, affixoque labore
 Incubuit libris, nec adhuc sub turbine Martis
 Absistit, nativa sedet dulcedo labellis,
 Suadaque; perspicuo sermone, legitque; poetas
 Ipse poeta bonus, librorumque; optimus auctor,
 Vix scriptorem Argiva tenet, vix Itala lingua,
 Ex quo non vitæ præcepta salubria noscat,
 Et doctas mirè doctus fovet ipse Catervas.
 Augurijs, cultuque; DEVM rex deditus olim
 Vestales legit Nymphas, ignemque; sacra vit:
 Cæsar amans Iovis & patriæ, tibi maxime Divum,
 Pro patriæ magnos statuit moderamine ludos,
 Nec prius excitos patitur considerare patres,
 Supplice quam Numen venerentur thure, meroque;
 Tum devota sibi conflavit in aurea Phæbi
 Numina, & vltori Marti, trifidoque; Tonanti
 Splendida construxit delubra; rependite Divi,
 Vosque; Deæ, quibus educi penetralia iussit,
 Et Capitolini præses tu maxime clivi,
 Cui pariter tot gemmas ponderaque; obtulit auri.
 Cætera prætereo veterum simulacra Deorum,
 Utque; sacerdotum numerum, reditusque; decusque;
 Auxerit, & priscos revocaverit vndique; ritus.
 Rex erat ille vrbis: caput hic est vrbis & orbis,
 Deque; tribus pars vna viris, & maximus olim
 Pontificum, consulque; fuit, plebisque; tribunus.
 Romulus imposuit septenis collibus urbem,
 Signatis sulco muris, & parva Quiritum
Semina

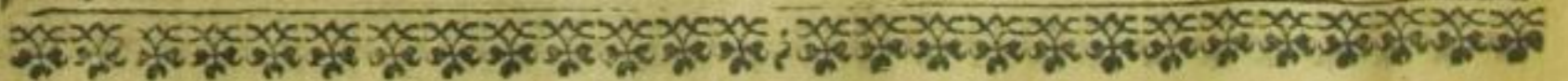
Semina suffecit, leges tulit, inde senatum,
 Selectosq; patres, legionumq; agmina sanxit:
 Quid verò noster? tractus dispersit in omnes
 Romanos rerum dominos, ædesq; locatas
 E latere egregio & splendere e marmore fecit,
 Hinc nova constituit loca, prisca refecit, & arctum
 Expandit Tibrim, tum salva hæc omnia præstat.
 Præterea antiqui juris correxit abusus,
 Rescudit excessus, membra infinita Senatus
 Contraxit, numerum Prætorum providus auxit,
 Iudicijq; simul, simul intermissa novavit
 Munia censorum, vestesq; reduxit a vitas.
 Fallor, an & varia quondam de gente coacta
 Undiq; colluvies nostra confluerit vrbe:
 Non fert id Cæsar, nec in externo orbe vel ortu
 Servili genitos, civili munere donat.
 Mirum robur erat, Prudentia mira Quirino,
 Imperterrita mens, & bello vivida virtus;
 Acrontis raptus ulturi cæde Sabinos
 Exuvia sensere, Iovi quas voverat ille,
 Et cæso primus suspendit ab ilice Rege
 Victor ovans, id Vejentum sensere cohortes:
 Cæsaream longè maior sapientia mentem,
 Maius numen agit; quia bello victor & ictus
 It plangens, toto ac molitur pectore pacem.
 Sitamen ad pugnas, populorum urgente salute,
 Ventum est; Dij quantus truculenta fulminat hasta
 Bellator! quas fert strages? en civica quinque
 Bella, Perusinum, Actiacum, Siculumq;, Philipumq;,

B 3

Et

Et Mutinense, & peregrinis plurima terris
 Edita, quæ gessit victricibus vndiq; signis,
 Quæ propter bis humi, ter agens de more triumphos,
 Quadrijugis in vectus equis est victor in urbem:
 Non ita, jactaret quamvis se Romulus esse
 Marte satum, non evalvit; de duplici saltem
 Hoste triumphalis duxit primordia pompæ,
 Et tamen attoniti non infelicibus ausis,
 Hunc sibi finitimi junxerunt fædere Reges,
 Et tamen hunc auctorem urbis, stirpisq; propinquæ
 Conservatorem, Rectorem gentis, & hostis
 Debellatorem, atq; Deum dixere Quirites,
 Quos etsi cultus, onerosaq; nomina Cæsar
 Respuat, invito obtrudunt decreta senatus,
 Illius vestra natalem sponte quotannis
 Vos equites celebratis adhuc, memoremq; locastis,
 Vos cives, medico statuam, cum tabe maligna
 Solvisset dominum, quo sospite facta subitis
 Promptius: immò vrbes etiam vos condere Reges,
 Quæ de Cæsareo dicantur nomine, cerno,
 Atticaq; eiusdem genio delubra novare.
 Omnes nos illi strena mq; stipemq; quotannis
 Fundimus, hoc præsentem ferit præcordia plausus
 Omnibus, hoc absente dolor præcordia pulsat,
 At redeunte, tubis festa q; occurrimus oda.
 Nec tamen in summis his se successibus vnquam
 Extulit, aut posthac Octavius efferet Heros.
 Tanta animo virtus habitat, moderatio tanta!
 Iliaden quæ si cæpisset, tegmina nunquam

Prisca

Prisca recinxisset, taliq; phalange superbus
 Incessisset, & è folio responsa dedisset.
 Non efferrî animis, flatu spirante secundo,
 Est maius virtutis opus, quàm tempore duro
 Non animis frangi: Nil fors moderabile suadet.
 Quis scit an hæc etiam fuerit veneratio regi
 Debita? Dîj patrij mihi, vosq; ignoscite cives;
 Cum fratrem, & nutritores, cum matris avunclum
 Ense trucidârit: quamvis exoluit honorem
 Rheæ, nec cepit Numitore superstite fasces.
 Iulides certè quacunq; ab origine junctos
 Propugnat, veneratur, amat: cum Cæsaris hæres
 Scriptus pro pietate foret, mox cædis iniquæ
 Auctores turmis est bellatricibus vltus,
 Tum post vota Deûm, supremos præstat honores
 Egregijs maiorum vmbrijs, quæ Romæ inopes res
 Tantum evexerunt ad culmen: Qualia cives
 Nomina pro tantis meritis, quos obsecro cultus
 Flagitet hæc nulli pietas superabilis vnquam?
 Plancius hæc: illipendentibus expectantes
 Auribus astabant, quid tandem nominis ipse
 Inderet, anne novum & melius? Simul incipit idem:
 Consecrate Dijs, mundoq; salutifer Heros,
 Cuius perpetuis florebut nomina seclis;
 Tu posthac AVGVSTVS eris, ter maxime Cæsar,
 Tu posthac AVGVSTVS eris, quia scepra Quiritum
 Alite cepisti dextra, quia scepra Quiritum
 Alite gessisti dextra, quia scepra Quiritum
 Alite servabis dextra, venerabilis euge,
 Salve-

Salve-

Salveheros, ô magne pater, duxq; inclite salve,
 Perge tuus quo te genius, quo te vehit ingens
 Virtus, & posthac augustis vttere tatis,
 Nondum effatus erat, cuncti simul ore fremebant
 Aufones assensu vnanimi, simul omnibus vna
 Vox AVGVSTE AVGVSTE sonat, ferit æthera plausus.

Atq; ita, dimidiæ completo tempore vitæ,
 AVGVSTI primùm suscepit nomina Cæsar.
 At Dux Saxo suum mox est in limine vitæ
 Nactus, & obtinuit fato duce & auspice nomen:
 Id quo contigerit pacto, mihi vt ipsa reclusit
 Vranie, Divæ porro sic pace revolvam.

Libera Sudetum nitido vrbs in vertice surgit,
 FRIBERGA, auroram versus, propè flumina Muldæ,
 Qua sapidam generosa Ceres fragrante polentam
 Sparfit amaricie, sed humum resolubilis imam
 Pinguibus argenti complet vaga Cynthia venis;
 Hanc Saxo construxit Otho, post conscius olim
 Spectatæ civis fidei sibi fixit in arce
 Heinricus sedem, & cara cum gente nepotum
 Venturæ mortisq; memor, vitæq; futuræ,
 Regale in templo posuit sibi Mausoleum.
 Hic Albertiades flavæ dum tempore messis
 In stratis de nocte vigil secum altius (vt fit,
 Cum nihil extra obstat, cum crescat spiritus intus,)
 Præsentes rerum facies hinc inde volutat:
 Vt nuper Saxo Sapiens, atq; Ensiser idem,
 Atq; immortalis vitæ dignissimus idem,
 Expiraverit: eluvies quam rustica stragem

Edide,

Ediderit, quas Cæsar agat, quas Gallia turmas,
 Qui sit Teutoniæ status, & quo Mysia pacto
 Pace salutari queat & pietate potiri;
 Dumq; subit conjunx partus vicina labori,
 Multa putans, tandem sic labra precantia solvit:
 O Dux Christe Ducum, quo nî mihi fixa foret spes,
 Turbine in hoc, cæli tæderet templa tueri;
 Hoc quoq; da, longis vteri sine nixibus vxor
 Mittat onus, nobis quod tempestatibus istis
 Solamen, custosq; tui sit dogmatis olim,
 Quod, Bellona acta trans Thulen, Gades, & Indos,
 Parentes hilari Mysos in pace gubernet.
 Cætera felici crescat quoq; sydere Proles.
 Hæc & plura senex animo dum versat & ore,
 Sera quies tandem victis obreplit ocellis.

Et jam Sol iterum terras lustrabat opacas,
 Inq; coruscanti radiabat lucifer ortu;
 Ecce Duci in somni triplices considerare Divæ
 Æthere sub dio manifesta luce videntur;
 Ipse coloratis redimitus tempora fertis
 Post vmbrosam oleam viridi requiescere luco,
 Nectamen ex numero Divarum cernier vlli.
 Ergò miratur tacitus, tacitusq; tuetur
 Concilium insuetum; sed enim dum lumine fixo
 Vnam jam dudum lustrat per inane Dearum,
 Aurea sceptrâ manu dextra, leuaq; sedentem
 Noctis avem, & Chlamydem perfusam conspicit ostro.
 Conspicit ardentes oculos, quibus ignea cæli
 Astra, quibus terræ penetrare per intima posset,

C

Factaq;

Factaq; præteriti, venturi infectaq; secli:
 Dumq; stupet, frustraq; parùm se condere tentat,
 Illa sub hæc: Divum genus alta à stirpe sorores,
 Quæ mecum primo nascentis in ordine mundi
 Nondum etiam factis posuistis nomina rebus,
 Resuè suis decorare notis docuistis Adamum:
 Mechelburgensis CATHARINAE novimus omnes
 Infantem jam jam vicale in lumen iturum;
 Ergo laborifero non tantùm quæq; dolori,
 Qua ratione decet, pro se succurrite mecum:
 Sed pariter reputate animis, quo luce potitum
 Nomine designent non deturpante, parentes,
 Huius & admonitu traducat tempora proles:
 Non vano augurio signari nomina constat.
 Id volvens, & venturi non immemor ævi,
 ATTALARICI in nomen eat Vvitikindius ille
 VVITICHIVÈ puer: quoniam sapientis ad instar
 Assistens patriæ patris, omnibus affluet olim,
 Quæ possunt homini in vita contingere gazis:
 En tantùm thesaurorum sapientia fundit.
 Tu tamen, Ô PIETAS, quæ me mihi carior ipsâ,
 Et vel sola tuos cælesti luce beare
 Cultores preciosa soles, tua sensa reclude.
 Hæc SOPHIA: at præfata Deùm sic altera cæpit:
 Quam benè Christiadam duce me per templa receptum
 Quod simul atq; infans baptismi tingitur vnda, (est,
 Mox insignitus discedat nomine certo.
 Tunc namq; ante DEI faciem memorabile primùm
 Acquirat nomen, flatuq; fideq; renatus:

Tunc

Tunc verus primùm fit homo, cui gratia Divinam
 Se pandit, quoties vox illa perambulat aures:
 Quippe subire animum debet meditatio pacti,
 Quo Christo insertus, soli se fidere Christo,
 Pertæsum sathanæ, & carnis, mundiq; maligni,
 Sponspondit, velle & soli se vivere CHRISTO,
 Quare DIETRICI titulum me dante capeffat,
 Quando salutifero puer hic purgabitur anime:
 Namq; omni conatu, omniq; enixus opum vi,
 Religionis opus Germanis provehet oris,
 Plenus corda DEO, patriæq; salutis amore,
 Dum verbi Divini hostes, seu turpibus isti
 Pigmentis fidei pergant involvere Dogma;
 Sive novam glomerent fraudem, & Myfteria verbi
 Ad cæcæ resecent stupidum rationis acumen;
 Sive negent mundo Regem illuxisse Salutis,
 Contundet pietate sua, longeq; fugabit.
 Huc illum pietatis amor, generi insita fato,
 Huc utriusq; gravis rapiet doctrina parentis,
 Maiorùm huc illum ducent exempla suorum.
 Namq; (fatebor enim) dum quondam Teutonis oras
 Fæda superstitio captos ambage tenebat;
 Haud quisquam procerum, nec pace vigente, nec ar-
 Hermen maiori feruore Crodumq; colebat: (mis,
 At postquam Christum semel est Vvitikindius heros
 Amplexus tandem, vix illo sanctius alter
 Messiam est tota cum posteritate professus.
 Quin hac vsq; tenuis dum densæ futilis omnem
 Europam atq; Asiam tenebræ implicuère papatus;

En Germanus homo tetros aperire furores
 Audet adhuc, rursusq; DE I producere verbum,
 Præsidio Friderice tuo, fratrisq; Iohannis,
 Et Nati, nomenq; tuum, fratrisq; gerentis,
 Cuius non temerè auricoma cruce pinximus ortus
 In tergo : nam martyr Christi est ille futurus.
 O fortes animi, & constantia pectora! magni
 O Divi, supraq; homines Virtutibus aucti!
 In cælo merces vobis æterna paratur.

Saxonix reliquos proceres quis tangere vellet,
 Hoc cum gentis idem maternæ exempla requirant?
 Ecquis enim heroi decus admirabile facti
 Mechelburgiaci nescit celebrare Iohannis?
 Quam prius ad Christum Livones compulit armis,
 Hunc per bis denos annos Academia fovit
 Gallica, discipulum disceptantemq; sacratæ
 Dogmata scripturæ, pulchrasq; insigniter artes,
 Ut quoq; Doctoris titulo decoratus abiret,
 Nil Fratrum aut Regum risusq; jocosq; moratus.
 O verè heroum pectus! quis carmine nostrum
 Hoc satis hoc efferre potest? hûc vertite vultros
 O proceres vultus, hûc æmula figite corda:
 Nempè per ingenuas quisquis caput extulit artes,
 Is demum verè est Heros; qui quantum homo bruta
 It supra, tantum mortales eminent inter.
 Nec sunt Henrici nobis incognita facta,
 Qui Sarracenis Solymam quod strenuus urbem
 Eripere enixus fuit, est cognomen adeptus.
 Quam pius Henricus dux est, quem ficta Papatus
 Numina

Numina

Numina tollentem, populos in pace regentem,
 Subdita plebs patriæ jam tùm vocat ore parentem.
 Nunc decreta etiam fas est si pandere Divum;
 Alberto nuper sate patre, Alberte Iohannes,
 Non te Palladis ars, variæq; scientia linguæ
 Destituent: quiq; Vlricus te pone sequetur
 Frater, p̄h fuerit quam laudatissimus Heros!
 Hunc Regis generum, socerumquoq; Regis, avumq;
 Reginae & Regis, natæq; ex Rege maritum,
 Fortunis, opibusq; amplis, animisq; vigentem,
 Ad patriæ, incensum vera pietate, salutem
 Longa reservabunt in tempora mitia fata,
 Constituentq; gravem Romani Nestora quondam
 Imperij, lætæq; parabunt commoda pacis.
 Caniciem Ducis ô vegetam, viridemq; senectam!
 O fortunatos hoc sospite Principe cives!

Prisca nimis mitto, quæ si versare juvaret,
 Afforet, immensa qui Gustavoviensia sumtu
 Condidit & templa, & collegia: quiq; paterna
 Slavorum lingua Verbi Mysteria sparsit,
 Et qui defectus sceleratâ piacula luxit,
 Pòst stetit in medio populo, preciosaq; fidi
 More Sacerdotis vulgavit dogmata CHRISTI:
 Afforet & cui Vvago sacra caput abluit vnda
 Converso, demens nisi ad ethnica templa redisset.
 Ah quid homo est, divina parum cùm gratia cedit?
 Nil aliud, quam Petrus erat, dum voce ministræ
 Antonitus CHRISTI socium se pernegat esse,
 Nominis oblitusq; sui, pactæq; loquelæ.

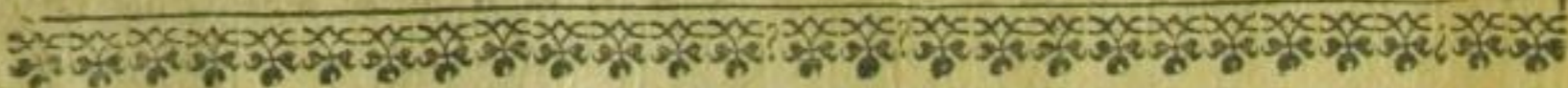
C3

Mortales,

Mortales, pietatem discite & edite semper,
 Non fructus aberunt: hinc dives copia rerum:
 Postq; securæ cælestia gaudia vitæ.
 Sed nunc desino plura, tuamq; politula quæso
 Euphrosine promptè nobis ediffere mentem.

Sic DE A veste nova, Rutæq; decora corollis,
 Inq; polo figens oculos, mulcensq; columbam
 Respondit; quam post comi Soror vltima vultu,
 Illætos accincta habitus, oleaq; virenti
 Pressa comas, mitemq; tenens in pollice Cygnum,
 Incipit, & seu Vvittichij vos inditis, inquit,
 Seu Theodorici nascenti nomina gnato;
 Pace mea fecisse licet, minus ipsa repugno:
 Sin aliud puero malletis ponere nomen,
 Ecquid amabilius sedata voce FRIDRICI?
 Hanc ego tot Ducibus non infeliciter ante
 Attribui: Placidi cognomine præditus heros
 Testis erit, sumptâ quoniam mox abstinit hastâ
 Numinis admonitu, divinoq; excitus æstu,
 Cui dum se niti hostis ait; quis degener, inquit,
 Bella Duci faceret, Dominus cui parmaq; & arma?
 Fridrici testes alij: quin propria stirpis
 Saxonica, quod pacis amor sit & insita virtus,
 Cùm reliqui monstrant Proceres, tum nobile prodit
 Ensisferi Ernesti facinus, qui providus vnâ
 Consilio patriæ nocituros depulit hostes,
 Matthiam Hunnorum Regem, regemq; Polonum;
 Huic bellum simul indicens, qui temneret audax
 Indelibatæ justissima fædera pacis.

Quin

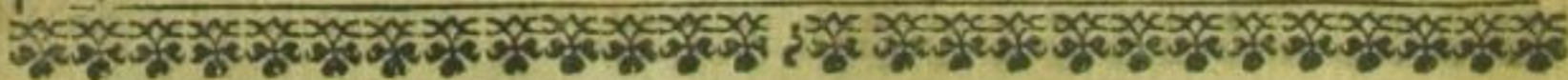
Quin & materna cuniunctas stirpe tenetis
 Pace bona servasse vrbes : hinc principis omnis
 Pacifici Henricum nunc incola voce salutat.
 At verò surgens, vsu sine militis, infans
 Longævam peraget vitam, fratremq; secutus
 Vix semel atq; iterum galeas aptabit & enses,
 Vt quantum valeat bellis, si proderit vti
 Marte truci, monstret, terroremq; ingerat hosti:
 Post semel Imperij toto mandante senatu
 Æratas coget turmas, pacisnè ministras
 Dixeris, an belli, dubium est; sic semina tristis
 Exitij educto reprimet mox milite victor.
 Applaudent cives, Procerum gratabitur aula,
 Donec in hac vitæ perfunctum munere terra,
 Sacra luce mihi, primò sub vespere, Cœli
 In patriam revocabo, quies vbi certa laborum,
 Et circum volitat pax, & socia agmina pacis:
 Laus superum, artis honos, amor, & pia júbila, gazæ.

Quæ Divæ dum sunt visæ se pluribus inter
 Differere; Henricicor gaudia mille replebant.
 Interea in medijs Astræa supervenit, illa
 Astrorum, fatiq; memor, secliq; futuri
 Fatidicis labris: Quid adhuc quid quæritis? inquit,
 Est jam tum nomen Proli fatale statutum:
 Hic AVGVSTVS erit, quoniam dum nominis hujus
 Quem se debuerit Cæsar præstare docebit,
 Magnus erit princeps, multoq; illustris honore.
 Hic AVGVSTVS erit, generola propago Iapheti,
 Vtpote quo titulo summatim cuncta notantur,

Quæ

Quæ memini fusè vos disceptare sorores:
 Nam veræ sacer augurio pietatis, & alta
 Post obitum Fratris patriæ ad moderamina scandens
 Commissæ plebis quæret sine fine salutem,
 Et structa ad cladesq; suas, cædesq; suorum
 Bella premet prudente animo, subitoq; reponet
 Nunquam non cultæ pacis venerabile mu
 En sic augeſcent AVGVSTO principe templa:
 En sic augeſcent AVGVSTO principe ludi:
 En sic AVGVSTO Respublica Principe crescet:
 Privæ nec AVGVSTO decrescet principe tecta.
 Non etenim non fors aberit præstantibus ausis.
 Et quo veſtra minor teneat dubitatio corda;
 Ecce dies ſacra AVGVSTI natalibus olim
 Cæſaris, & horæ mittent momenta ſub auras
 Illuſtri prognatum ex hoc in fante Nepotem,
 Nomine quem Chriſtus ſignabit, a vita ſed intra
 Pectora regnabit virtus, facies nec a vita,
 Nec mores deerunt, nec a vitæ commoda fortis.
 Hoc placuit ſuperis: natalem Cæſaris ortum
 In cunas Henriciæ differre Nepotis;
 Ne Cæſar terris videatur redditus eſſe,
 Præſertim AVGVSTVM firmo cùm glutine nectat
 Inſita viſ aſtris, ad idemq; inclinet vtrumq;.
 Et ſimul his dictis ſecreta Volumina cæli
 Explicat, & tali pergit ſermone profari:
 Sol qui ſidereum peragras, tua regna, Leonem,
 Et quæ per proprias ſedes Luna aurea Taurum
 In fortunato cælorum vertice tranas,

Tum

Tum vos, ô quinaë stellæ, tu Iupiter albis
 Lucens in Geminis, remeansq; per arietis ignes
 Falcifer inversus, tu celsi in sydere cancri
 Conspicienda Venus, tu Maia Atlantide nate,
 Qui prius ingrederis Nemæum Marte Leonem;
 Vos, inquam, septem terram super astra levata
 Testes nunc estote mihi: jamq; altius omnes
 Arcani causas fati referare parabat,
 Utq; suas astrum Saturni temperet iras,
 Quidve dolos Martis frangat, quid cætera signent;
 Cum sensim surgens magis increbescere murmur
 Pergit, & excutiens cum dulci somnia somno,
 Henrici placitis explet rumoribus aures:
 Vxorem ereptam partu, juxtaq; rubere
 Mollibus in cunis specioso lumine natum:
 Qualis vbi roseus primo splendet in ortu
 Lucifer, obscuræ post humida frigora noctis;
 Aut flos Pæoniæ picto caput exerat horto.
 Ne: mora dux Christo prius imo pectore grates
 Exoluit, post è stratis se corripit, atq;
 Ad cunas properanter abit, gratatur, ovatq;,
 Et nunc infantem valuis complectitur vlnis.
 Fausta precans: O auspiciis mihi nate serenis
 Mi fili, te religio regioq; patronum
 Expectant, his cresce puer: nunc patria figit
 Oscula labris, curam sobolis nunc mandat haberi.
 Iamq; sacrata dies aderat, qua rore salubri
 Infanti abluitur veteris contagio culpæ,
 Undiq; finitimus procerum confluxerat ordo,

D

Agmen

Agmen agens equitum, spumantesq; ore caballos;
 Cùm Pater Henricus fidas est fatus ad aures
 Sanguine junctorum, denomine multa monentùm
 Diversa, AVGVSTI nato venerabile nomen
 Deberi, sic fata monere & somnia mentem.
 Nec mora continuò liquidis puer illitus vndis,
 Innocuaq; nitens in veste, fit ætheris hæres,
 AVGVSTIQ;, Ducum circumfistente corona,
 Sumit honoratum nomen: simul omnibus ille
 Ocyus est visus genio majore moveri.
 Talis in excello jam tùm decor ore nitebat!

Interea circumpositas it fama per vrbes,
 Et per vicinos populos, per disita regna,
 Alter ab AVGVSTO, quod clara voce feratur:
 Admirari omnes, fatisq; monentibus illud
 Infixum nomen certis evincere signis,
 Cum neq; natalis sit ductum ex tempore lucis,
 Nectanto è numero maiorum nomine tali,
 Nec susceptorum quisquam se gesserit vnquam,
 Vnde trahi soleat de consuetudine nomen.
 Tunc quoq; Saxonici resonabant talia cives:
 Euge bono nate augurio, puer inclyte, salve:
 Nunc AVGVSTEVM Duce te procedere rursus
 Incipiat seclum, Duce te schola templaq; crescant,
 Paxq; suis tectis atq; vrbibus incubet alis:
 AVGVSTE AVGVSTI mensuram nominis imple,

Est major fidas fato vis addita votis;
 Alterum ab AVGVSTO fatali numine ferri
 Vidimus, & memores agnovimus aurea secla.

O nunc

O nunc Elysijs benefacta rependite campis
 Dîj superi, patriæ quæ præstitit inclytus heros!
 Olim tempus erit, tenui quo carmine vestræ
 Exequar, ô magni AVGVSTI, documenta juventæ,
 Prudentesq; animos celebrem, pacisq; tuendæ
 Cultum, justiciam, & patiens in pectore robur,
 Dextraq; quàm vestris fors aspiraverit ausis,
 Quantaq; vel Pietas, graviumve scientia rerum
 Fixa animis fuerit, quæ magnificentia sumtus,
 Quæ modici victus ratio, quàm splendida vestræ
 Maiestas famæ, atq; obitus, obitumq; secuta
 Gloria, quæ vivis parca est, non parca sepultis;
 Si modò pondus habent, vt habent, ardentia vota,
 Exequar hæc, Heliconaq; Parnassumq; movebo.

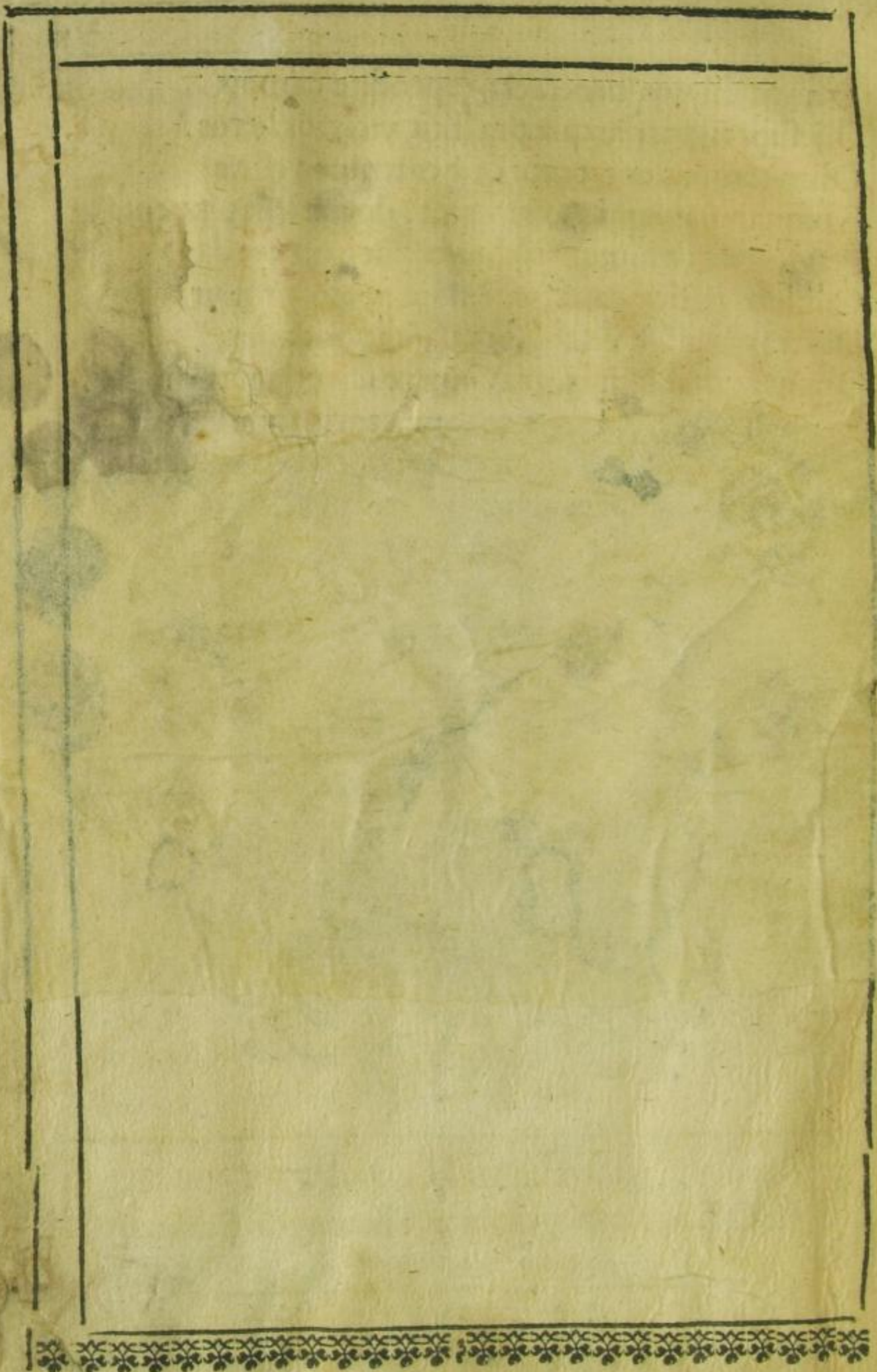
F I N I S.

D R E S D Æ

In Officina typographica Hieronymi Schütziij
 ANNO CHRISTI

M. DCI.

[Faint, illegible handwriting]

Datum der Entleihung bitte hier

Dieser Band wurde 1995 durch Bestrahlung sterilisiert. Verfärbungen stellen keine Gefahr dar.

H. Sax. C. 469

